

Motion till riksdagen

1989/90:Fi8

av Lars Tobisson m. fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:21 om en
ny prisregleringslag

I propositionen föreslås en ny prisregleringslag som skall ersätta den allmänna prisregleringslagen (1956:236). Den senare är utformad som en beredskapslag. Under 1950- och 1960-talen var den aldrig i tillämpning. Sedan början av 1970-talet har den emellertid utnyttjats praktiskt taget oavbrutet för att genomföra olika prisreglerande åtgärder, trots att landet inte befunnit sig i krig eller krigsfara och inte heller kan sägas ha genomlidit ett permanent ekonomiskt kristillstånd. Mot denna bakgrund har det bl. a. från moderat håll framförts krav på en omarbetning av lagen, så att dess tillämpning skulle begränsas till extraordinära situationer som krig eller krigsfara.

Det är därför med en blandning av förvåning och besvikelse vi tvingas konstatera att det framlagda förslaget i sina huvuddrag bygger på 1956 års lag. Regeringen ges alltså möjlighet att i fredstid på samma lösa grunder som tidigare tillgripa prisstopp och omfattande prisreglerande åtgärder. Detta är så mycket mera anmärkningsvärt som den mycket knapphändiga redogörelsen för remissyttrandena över prislagsutredningens betänkande (Ds Fi 1987:5) ändå visar att en majoritet av remissinstanserna förordat en mer restriktiv utformning av förutsättningarna för att tillgripa prisreglering i fredstid.

I stället för att begränsa möjligheterna till ingrepp i den fria prisbildningen innebär propositionen faktiskt en utvidgning av rätten att sätta in prisreglerande åtgärder. De skall nu kunna riktas mot bostads- och lokalhyror. Som flertalet remissinstanser invänder är detta beträffande bostadshyror så mycket mera egendomligt som hyressättningen redan är hårt reglerad enligt den s. k. bruksvärdsprincipen. Vidare öppnas möjligheter till prisreglerande åtgärder för avgiftsbelagd statlig och kommunal verksamhet. En nyhet är också att föreskrifter föreslås kunna gälla endast vissa delar av landet.

Mot bakgrund av att propositionen således – trots uttalade önskemål och regeringens allmänna tal om avreglering – innebär att större möjligheter öppnas för politiska ingrepp i prisbildningen vill vi anföra följande.

Svenska och internationella undersökningar visar att prisreglerande åtgärder praktiskt taget alltid har negativa verkningar på det marknadsekonomiska systemets funktionssätt och aldrig varaktigt kan hålla tillbaka prisstegringen. Genom att störa marknadsprisbildningen verkar prisregleringar snarare långsiktigt uppdrivande på inflationstakten.

Problemet med en prisregleringspolitik är i första hand att den angriper

endast symtomen men inte de underliggande orsakerna till inflationen. Om det hade varit möjligt att genom lagstiftning förhindra prisstegring skulle det ha gjorts för länge sedan. När prisreglerande åtgärder blir ett reguljärt inslag i stabiliseringspolitiken, är risken stor att de motverkar sitt syfte. Medborgarna lär sig att beslut om införande av priskontroll betyder att det snart stundar stora prishöjningar, när denna måste släppas.

Det bästa sättet att hålla tillbaka prisstegringen är effektiv konkurrens och en riktigt utformad ekonomisk politik. Priskontroll bör tillgripas endast i rena undantagsfall. Ett annat synsätt skulle för övrigt innebära att man lämnar marknadsekonomin till förmån för en regleringsekonomi. Dessutom ökar naturligtvis prisreglerande åtgärder osäkerheten i det ekonomiska systemet, vilket förkortar planeringshorisonten och höjer de kortsiktiga avkastningskraven.

Enligt vår mening bör den nya prisregleringslagen kunna tillämpas endast i rena krissituationer vid krig eller krigsfara. Skulle det mot förmodan uppstå en akut krissituation i fredstid, kan regeringen på vanligt sätt lägga fram en proposition för riksdagens godkännande. Något skäl för att reglera en sådan undantagssituation i den nya prisregleringslagen finns enligt vår mening således inte.

För att den av regeringen föreslagna lagen skall kunna tillämpas endast vid krig eller krigsfara måste vissa ändringar göras. Det sker enklast genom att paragraferna 8 och 9 utgår med åtföljande konsekvensändringar. Med denna begränsning av möjligheterna att tillgripa prisreglering kan den föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet godtas.

Det torde ankomma på utskottet att utforma erforderlig författningstext.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen avslår 8 och 9 §§ i regeringens förslag till ny prisregleringslag i enlighet med vad som ovan anförts.

Stockholm den 13 november 1989

Lars Tobisson (m)

Filip Fridolfsson (m)

Margareta Gard (m)

Rune Rydén (m)

Ing-Britt Nygren (m)

Knut Wachtmeister (m)